

Стахєєва Г.О.*

ІНСТИТУЦІЙНІ МЕХАНІЗМУ КОНТРОЛЮ ЗА КОНЦЕНТРАЦІЯМИ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Важливою складовою механізму контролю за концентраціями в ЄС є його інституційна структура. Відомо, що інституційний механізм ЄС представлений наднаціональними органами, що покликані втілювати в життя цілі та завдання ЄС, слугувати інтересам його громадян та держав-членів.

Комісія ЄС є ключовим органом в механізмі здійснення контролю за концентраціями. Регламент Ради 139/2004 [1] наводить перелік основних повноважень Комісії ЄС в цій сфері. Згідно принципу єдиного повідомлення, Комісія ЄС має право виключної компетенції застосовувати положення Регламенту 139/2004. Саме Комісія ЄС уповноважена вирішувати надавати чи не надавати дозвіл на здійснення концентрації. Комісія розглядає всі нотифікації про заявлені концентрації у встановлені строки, приймає відповідне рішення проте, чи відповідає заявлена концентрація, яка сягає масштабів ЄС, засадам внутрішнього ринку. Разом з тим, виключна компетенція не є необмеженою. Можна виділити наступні юрисдикційні обмеження виключної компетенції Комісії ЄС, а саме: а. стаття 1(2) Регламенту зазначає порогові показники для визначення концентрації масштабу ЄС; стаття 9(1) Регламенту передбачає механізм звернення держави-члена до Комісії із клопотанням передати концентрацію масштабу ЄС на розгляд національному конкурентному відомству. І хоча Комісія ЄС не зобов'язана завжди погоджуватися з таким клопотанням, все ж вона повинна відповісти на нього, або ж ненадання жодної відповіді буде вважатися задоволенням клопотання *de facto*. Крім того, існують ще й процесуальні обмеження виключної компетенції Комісії ЄС. Стаття 19 Регламенту 139/2004 є найбільш очевидним прикладом такого обмеження. Це обов'язок Комісії ЄС перебувати у постійній співпраці із компетентними конкурентними відомствами держав-членів з приводу питань в межах Регламенту про контроль за концентраціями. І нарешті, компетенція Комісії ЄС має інституційні обмеження. Зокрема, дії або бездіяльність Комісії ЄС можуть бути оскаржені до Суду ЄС.

Роль Ради, Парламенту та Суду ЄС в процесі здійснення контролю за концентраціями є опосередкованою. Рада наділена повноваженнями приймати законодавство у сфері конкуренції згідно ст. 103 ДФЄС [2]. Так, в п.1 ст. 103 зазначається, що регламенти та директиви, що є корисними для застосування принципів конкурентного права ЄС, приймаються Радою за пропозицією Комісії ЄС та після консультації з Європейським Парламентом. Незважаючи на те, що контроль за конкуренцією не є безпосереднім обов'язком Ради ЄС, все ж в рамках роботи Ради ЄС був прийнятий ряд важливих документів, що стосуються конкуренції: Регламент про злиття, Регламент 1/2003 тощо. Рада, шляхом прийняття та внесення змін до своїх актів, що стосуються конкуренції, зокрема, концентрації, обмежила діяльність Комісії ЄС певними межами. Зокрема, Рада зобов'язала Комісію ЄС чіткими строками перегляду заяви про концентрацію. Наприклад, згідно ст. 10.6 Регламенту про злиття, якщо Комісія ЄС не прийме свого остаточного рішення в

* аспірант кафедри порівняльного і європейського права Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: проф. Муравйов В.І.

певні строки, концентрація буде вважатися схваленою та сумісною із внутрішнім ринком ЄС.

Що ж стосується Європейського Парламенту, то він спільно із Радою здійснює законодавчу та бюджетні функції. Також парламент виконує функцію політичного контролю та консультативну функцію. Парламент обирає Головуючого Комісії ЄС. Незважаючи на те, що Європейський Парламент прямого впливу на механізм правового регулювання концентрації не має, все ж він є одним із основних інститутів ЄС та тісно співпрацює з Комісією ЄС та має певний вплив на її діяльність. В ст. 234 ДФЄС (колишня ст. 201 ДЗЄС) наголошується на тому, що Парламент може прийняти вотум недовіри стосовно діяльності Комісії ЄС.

Та все ж найбільший вплив на політику конкуренції ЄС мають Суди ЄС. Вони уповноважені переглядати рішення Комісії ЄС, в результаті чого або їх підтримувати, або скасовувати. Крім того, саме рішення Судів ЄС стимулювали Раду вдатися до реформи 2004 року, зокрема, до змін матеріальних та процесуальних положень Регламенту про злиття [3; 5].

Отже, основними інститутами ЄС в сфері антимонопольного права є: Рада, Комісія ЄС, Суд ЄС та Загальний Суд. Рада є законотворчим органом ЄС та приймає регламенти на пропозицію Комісії ЄС. Комісія ЄС є виконавчим органом ЄС, що застосовує та контролює виконання антимонопольного права ЄС. На сьогоднішній день Комісія ЄС надзвичайно тісно співпрацює з національними конкурентними відомствами держав-членів ЄС. Рішення Комісії можуть бути оскаржені до судів ЄС. Саме судовий перегляд рішень Комісії ЄС сприяє подальшому вдосконаленню та розвитку права ЄС щодо концентрації. Запровадження прискореної процедури розгляду справ про концентрацію є надзвичайно позитивним як для учасників концентрації, так і для Комісії ЄС. Такий досвід варто б було перейняти й іншим юрисдикціям, зокрема, Україні.

Література

1. Council Regulation (EC) No 139/2004, 29.1.2004 // OJ L 24, p. 1–22.
2. Муравйов В.І. Лісабонські консолідовані договори про ЄС і функціонування ЄС. – К.: КНУ ім. Т.Шевченка, ІМВ. – 2010. – 231 с.
3. Parisi, J. Developments in EU Competition Law & Policy: Mergers and International Aspects. – ABA seminar, Washington, DC, 2004. - 43 p. // www.abanet.org/intlaw/committees/business_regulation/antitrust/eucompetitionparisi.pdf